

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԵՒԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՄԵՐԱՐԻ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԵՒԱՅ ԸՆԴՈՒՄ 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1864

ԹԻՒ 742

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՄԵՐԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԵՒԱՅ 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Թեպետև Գերմանիոյ դաշնակից երկու մեծ աւելութեանց (Բրուսիոյ և Լատուիոյ) ու Տանիմարքի մէջ Շլեզվիկի, Հոլշթայնի և Լաուէնպուրկի դքսութեանց վրայօք պատահած արեւնահեղ կռիւր վերջացաւ ու խաղաղութիւնը հաստատուեցաւ, այսու ամենայնիւ նոյն դքսութեանց դժբաղդ վէճը վերստին կրնորս գոյի ի մէջ Բրուսիոյ, Լատուիոյ ու Գերմանական դաշնակցութեան, և գուցէ նոր պատերազմի մը պատճառ պիտի ըլլայ:

Բրուսիան, որ գերմանական տէրութեանց ամենէն զօրաւորն է այսօրուան օրս, կուզէ իւր երկիրներուն հետ միաւորել Լաուէնպուրկի դքսութիւնը և Հոլշթայնի մէկ մասը, թէև այս պատճառաւ համազգային պատերազմի մըն ալ ծագելու ըլլայ: Գերմանական երկրորդ կարգի տէրութիւնները մեծ խոզովութեան մէջ կը գտնուին այս բանին համար, որ քիչ անհանգստութիւն չպատճառէր նաև Լատուիոյ կառավարութեանը, սակայն Լատուիան իւր սովորական խոհեմութեամբը կաշխատի որպէսզի, թէև կարելի է, առանց թշնամութեան գործոց վարդապետի այս դժուարին խնդիրը:

Վիեննայի մէջ ազգային երեսփոխանաց խորհրդաւորաց զբաղեալ է ուղերձ մի պատրաստելու ի պատասխանի կայսերական դահլիճութեան, Լատուիոյ մէջ մեծ մասին հաճութեամբ հետեւեալ յօդուածը գրուեցաւ որ նշանակութեան արժանի է. «Խորհրդաւորացը կը սպասէ կառավարութեան որ Սահմանադրութեան մէջ գրուածին համաձայն յայտնէ զպատճառները և արդիւնքը պաշարման վիճակին որուն մէջ կը գտնուի Կալիշիայի նահանգը»:

Լատուիոյ կառավարութեան արտաքին գործոց տեսչաւ Սլեշուսթր-Ֆոլլի կոմսը՝ ազգային ընդհանուր ժողովոյն մէջ մտաբեր ատենախօսութիւն մի ընելով՝ այսպէս ըսաւ. «Լատուիան պիտի աշխատի հաստատուն պահելու զխաղաղութիւնը, բայց միանգամայն որոշած է իւր թշնամաց դէմ քայլելու (թէև յարձակելու ըլլան իրեն դէմ)»:

Լատուիոյ, որ ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ բոլոր ժողովականներէն, յայտնի կը ցուցնէ թէ վիեննայի խնդիրը գիւրութեամբ և բարեկամօրէն կարգադրուելու խնդիր մը չէ, ինչպէս որ ոմանք կը կարծեն և կը յուսան:

Հոռոմի մէջ քաղաքական հանգարտութիւնը կը շարունակուի միշտ: Կը հաստատեն թէ Պիոս Իններորդ որոշած է այս տարի կարգինալաց ժողովը չզուլմալ, ինչպէս որ սովորութիւն է ամեն տարի Գրանդեան ժամանակը: Լատուիան քանի մը զլիաւոր պատճառներ կան, նախ Սլոբին Սրբազնութիւնը կուզէ կատարեալ լուծիւն պահել Սլոբինմարքի 3-15ին հաստատուած դաշնադրութեանը վերայ մինչև որ Խաղաղ կառավարութեան ճշմարիտ գիտաւորութիւնները գործքով յայտնուին, երկրորդ Բորժուկալի տէրութեան ու Հոռոմի կառավարութեան մէջ ծանր վէճ մի տեղի ունեցած է, որուն պատճառաւ Սլաւոնահ մարաշախտը, որ յիշեալ տէրութեան դեսպանն է Հոռոմի մէջ, կը պատրաստուի մեկնել իւր կառավարութեան ընդունած հրամանին համաձայն: Լատուիան ինչպէս որ վրայօք բան մը չըզրուցելու համար, սրբազան Պապը խոհեմութիւն համարած է, ինչպէս վերը ըսինք, չզուլմարել կարգինալաց ժողովը կամ ուրիշ ժամանակի թողուլ:

Բորժուկալի մէջ վանքերուն ջնջուիլը, նմանապէս Խաղաղ մէջ նոյն օրինակ կը օճական հաստատուութեանց ջնջուելուն առաջարկութիւնը որ եղած է

բարձրագոյն մէջ, մեծապէս վշտացուցին Հոռոմի Քահանայապետին սիրտը, և կը սուս թէ Սլոբին Սրբազնութիւնը ազգու կերպիւ պիտի բողոքէ այս տնօրէնութեանց դէմ, զորս հակառակ կը համարի Լատուիային և մարդկային օրինաց:

Ենցեալ տարի եղած աշխարհամարին համեմատ, Հոռոմի բնակչաց թիւը կը հասնի 201,161 հոգիի, որոցմէ 1894 հոգին կը բաղկան է:

Կը հաստատեն թէ Սլոբին տէրութիւնը յայտադիր մի յուղարկած է Գաղղիոյ կառավարութեանը, ծանուցանելով անոր իւր ներքին համոզումը, թէ Սլոբինմարքի 3-15ին դաշնադրութեան մէջ պարունակեալ երաշխաւորութիւնները բաւական պիտի ըլլան Հոռոմի սրբազան դահլիճին աշխարհական իշխանութիւնը հաստատուն պահելու: Սլոբին յայտարարով Սլոբինոյ կառավարութիւնը իւր վստահութիւնը կը յայտնէ Սլոբինոյ կայսեր խոհեմութեանը վերայ ի մասին այս ծանրակշիռ խնդրոյն:

Յունաստանի մէջ Սահմանադրութեան խմբագրութիւնը լմբնալով, օգոստափառ Գեորգ առաջին թագաւորը սահմանեալ երդումը ըրաւ անցեալ ամսոյ 16ին ազգային երեսփոխանական ընդհանուր ժողովոյն մէջ, և միանգամայն յիշեալ ժողովը իւր գործը կատարած ըլլալով, լուծուեցաւ:

Սլոբին վիճափառութիւնը հետեւեալ յառաջաբանութեամբ ըրաւ իւր երդումը:

«Սահմանադրութեանը, Սահմանադրութիւնը ի գործ դնելու համար երդում ընելով, կարծեմ թէ անոր ճիշտ ու հաւատարիմ գործադրութիւնը, ինչպէս նաև տէրութեան օրինաց գործադրութիւնը պարտք մըն է թէ կառավարութեանց համար և թէ կառավարելոց համար:

«Կերպում, ուրեմն, յանուն Սլոբին, համազգայն կից և Լեւոնական Սլոբինոյ կառավարութեան պաշտպանել շեղեցուցող տիրող կրօնը, պահել և ի գործ դրել Սահմանադրութիւնը և տէրութեան օրէնքը, նմանապէս պահպանել և պաշտպանել շեղեցական թագաւորութեան անխախտութիւնը և ամբողջութիւնը:

Լատուիոյ երդումէն անմիջապէս ետքը, ազգային ժողովոյն նախագահը դառնալով առ Սլոբին վիճափառութիւնը, այսպէս խօսեցաւ:

«Օգոստափառ ահ, ձեր երդումը հանգիստոր կերպիւ պատկերով ազգային ժողովոյն աշխատութիւնները, կը վերջացնէ զայն բոլորովին: Ուստի ձեր հրամանաւը և յանուն ձեր կը յայտնեմ թէ ազգային ժողովը լուծուած և իւր աշխատութիւնները լմբնացած են»:

Ենցեալները Բարձրագոյն Գրան և շեղեցական կառավարութեան մէջ հետագրութեանց վերաբերեալ դաշնադրութիւն մի հաստատուած ըլլալով, շեղեցուցող թագաւորը Փրկիչ կարգին շքանշանը յուղարկեց օսմանեան հետագրութեանց նախորդ վերատեսուէ Տիւրկան Տիւրան-Պէյին: Սլոբին կարգին շքանշանը շնորհուեցաւ նաև Իէլիկ-Պէյին և Լանքո Էֆենտիին, որոց առաջինը երկրորդ վերատեսուէ էր և ետքինը ատենադպիր յիշեալ հետագրութեանց:

Ինչոքոն նախագահին վերստին ընտրութեամբը թեպետև ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Սլոբինոյ Սլոբինալ Սահմանաց մէջ համազգային պատերազմը տակաւին պիտի շարունակուի մինչև չորս տարի, այսու ամենայնիւ տարակոյս չկայ թէ խաղաղասիրական ցոյցեր ևս պակաս չեն ժողովրդեան մէջ, թէև այս ցոյցերը տկար բաներ են և ծանրակշիռութիւն մի չեն կրնար ունենալ: Սակայն կը հաստատեն թէ Սլոբին-Սլոբին մէջ գտնուող Գաղղիոյ դեսպանը խորհրդակցութիւն մի ունենալով միտք Ստաւրակին հետ

որ արտաքին գործոց տեսչին է, յայտնէր է անոր թէ Սլոբինոյ կայսրը մեծապէս կը փափաքէ որ խաղաղութիւնը շուտով վերահաստատուի Սլոբինալ Սլոբինային նահանգաց մէջ: Սահմանադրութեան հարծու թէ Սլոբինալ Սլոբին դահլիճը միտք ունի հաշտութեան առաջարկութիւններ ընել այնու պայմանաւ, որ վերութիւնը բոլորովին ջնջուի: Ենց այս պայմանաւ եղած խաղաղասիրական առաջարկութիւն մի, ըստ հասարակաց կարծեաց, ամենէն պիտի չընդունուի Հարաւային Սլոբինալ Սլոբինալ գաց կողմանէ:

Թեպետև ապագան միայն Լատուիոյ է գիտելի, այսու ամենայնիւ Սլոբինալ պատերազմին դադարումը և հաշտութիւն ըլլալը ամենապիտան կերելի միջոց, որչափ ժամանակ որ երկու ընդդիմադիր կողմանց զօրութիւնը հաւասար կերպիւ հաստատուն պիտի մնայ և մէկ կողմէն որոշիչ յաղթութիւն մի պիտի չըլլայ միւս կողմին վերայ:

Բարձրագոյն Գրան անցեալ շաբթու հրատարակեց տէրութեան եկամտից և ծախուց ցուցակը վասն 1280 ամին Հէճիթի, այսինքն 1863 Յունիսի 3էն մինչև 1864 Մայիսի 24:

Լատուիոյ պաշտօնական հաշուեցուցակէն կը տեսնուի, որ օսմանեան տէրութեան բոլոր եկամուտը՝ 3,242,190 քսակ 459 զուրուշէ, և բոլոր ծախուց դուրսէն է 3,205,672 քսակ 185 զուրուշէ, հետեւեալ եկամուտն աւելցածը 36,518 քսակ 276 զուրուշէ:

Գիտել արժան է, որ մէկ քսակը 5 օսմանեան լիւա, կամ 500 զուրուշէ:

Ինչպէս մեր նախընթաց բոլոր ծանուցած ենք, ահա Սլոբին Կալիպարայի մէջ պատահած սոսկայի փոքորիկին մանրամասն պատմութիւնը. զոր յիշեալ մայրաքաղաքէն յուղարկած են մեզ:

ԶԱՐԱԶԱՐ ԱՐԿԱՄԻ Ի ԿԱՂԱՔԱԿԱՆ

1864, Հոկտեմբեր և ըստ Լատուիոյ յիշելոյն 8երորդ ժամու առաւարտայն անձրեւեալ և գիւշերն ուղեղն հողմ հիւսիսային հնչեալ ցառաւտեան 10երորդ ժամու, ապա սաստկացեալ բռնութիւն հողմայարեւելեան և արեւմտեան պոչոյտաւին ահեղ վտրորիկօք յերկիրային ցերեք ժամու գործելով զմեծամեծ վնաս թէ ցամաքի և թէ գետոյ. չմնաց առն ի քաղաքիս առանց շատ կոմ յորք միւսու, դրոնք, լուսանցք, պատ հանք և երկրիկ քարկայ, իրբեւ յօղապարիկ յօղաւատ և անդ խորտակեալ անհետացան: Հին շինուածք յամալուսնայ սովորական անձրեւոյ տամկացեալ ընդ փլուտափօք անցին, և նորք ոչ առանց խախտման և վնասու: Կատք երթեկեկաց ի ճանապարհի յաղլը տակեալ ի հողմոց յերկրի խորտակեցան, երկվարք լուծընկէց է որ ի ինն քաղաքի, և է որ ի գետն ի խեղդ մոլորեցան, հարուստամեայ ծառք հաստաբուն և վարստուր արմատախել ի գլըր թաւալեցան, անգոր տըն կոց և ծաղկանց պարտիկաց կորուստ և ապականու թիւն տնտեսման: Սլոբին մեծականաց գեղ քաղաքիս ըստ ձմերուցից հիւսիսայինաց, ի հողմոց խանձեալ, նոր իմն տեսարան դարհուրեալ նկարեն, մինչ թուեալ բողբոջ թէ կորուստ էր աշխարհի: Գանդէս դեմ որ ի ծոցի ունէր 220 շողիւտը և առաւարտաձիգ նաւս աղղի աղղի դրոշակօք, իրբեւ դարաստան իմն սրտուսուշ լինէր դրոստանց քաղաքացւոյ՝ որք հանապազօր զեպերօք գետոյն զմեջէին, գողջիւր լեալ վայր աղետից գիտաք 10 հողիւ խաղաղեալ ի խաղաղ տնտեսէր, իսկ այլոց չգիտեցան ծած զեկալ որոյս՝ կայմաւալաւալ և արձակեալս հարկուէ խառնեալ ընդ իրեւր ահեղապէս սքոյրին, ընդդ գետն գետն գետն զվաշտից վտանցէրց ի զէնս ընդ դրոշակալ թուեն հողմոց ընդ միմեանս ի մարտ ծաղաղեալ չմանալոյն զոր գողմէին, է որ բեկ բեկեալ ջրասուղեցան է որ ի բաց ի ցամաք վարեալ

ողնարեկ՝ թեւակորոյս և վարկ առնականաւ զլիարկն յեւ
զերս զետոյն տքնեցան և տքնին, և է՛ որ աստ և անդ՛ի
հեռաւորս տարածեալ՝ յաւազուած՝ և տղմուտս միեալ,
մեծի ճգնաց և ծախուց կարօտին՝ եթէ հնար՛ի յարու-
ցումն, և եթէ անշնաս :

Հաղարարուր նաւակը, մարդիկ և կուրք բնակարայ
թէ՛ բեռամբը և թէ՛ թափուր, յերեսաց զետոյն անհի-
տացեալ յատակս խորաւորեցան. չէր անդամ և ոչ
մին՝ ումեք աստի յայնկոյս զետոյն անանցող՛ի քննել
զարտաւհարս անտի, թէ և անցանիլն անկորեւոր և ոչ
առանց վտանգի : Ա՛յաճառք՝ բեռինք՛ի կայսր՛ի և կարա-
սիք նաւուց, զերեսաց զետոյն անհեալ իրբն մթերա-
նոց և շտեմարան յաւարի հարեալ, չէր որ մարթնաց-
ցէր իւրացուցանել ինչ, ընդդէմ՝ իւրաւոր աղքատաց
և անգործ մշակաց պաշտօնեցեաց զիշխմանք. զի անհե-
շտ տեսարան յորձանաց և լեռնացեալ ակնաց՝ որք ընդ
միմեանս խորասակէին կատաղի ուժ զնովեալմբ, և վատ
քան զամէն՝ արտաքոյ սովորականի մակընթացութեան՝
հեղան զեղան ջուր ծովու ի զետն, և ուռուցեալ տեւոր
ոչ միայն վարեցին զետնն ի ցամաք՝ այլև զմերձաւոր
պողոտայս լցին զրկաչափ ջրով՝ ուր և ձկուէք խաղային.
որով փակեալ զաւել ի թմբեկաց չլինէր հուպ ի զետն
լինել կամ զտանել ճանապարհ անխել ոտից. ուստի
արշաւանք կարկաշատը և սրբն թաց տեղատուութեան
սրբեցին զամենայն ի ծով ի կորուստ, և մերկացուցին
զքաղաքս ի կարեաց, և զգեցուցին սուգ հասարակ ի
մարդիկ : Ողբալի էր տեսարան հետեւեալ աւուր ե-
զերաց զետոյն, ուր խուռն բազմութիւնք՝ արք զարամբ
եկեալ իւրաքանչիւրոր ողբայր զիւրեան զլիսաս, և չէր
որ անվշտ կարեկցեր ընկերին բանիւ գէթ ի արտփանս
զի մեծօրինակ զէմք հասարակաց գրեալ թէ առ միմեա-
նքս ողորէին զառն զգամամբ : Այսուպիտը և նաւա-
տիք ոմանք տախտակօք և այլովք զերծեալ ի ըյծ գե-
րեզմանէ, մերկ և կիսամեռ ձեռն ի ծնօտի գոգ արին
ի սրտէ փոխանակ արտասուաց հոսէին, և միւս կողմէ
զիակուէք ջրահեղձեաց ի կոյտ զիշխին : Այսուպիտը
թիւն քաղաքիս մերթ աստ ի խնդիր փնտառ զետոյն
աճապարել և մերթ ի խնդիր առաքման նաւու ի սահ-
մանս Պանդէսի ց՝ Սպիւր և ցիւր ծովուն՝ առ փրկութիւն
վտարանդեաց կամ լոյ անցողաց ի ցամաք :

Նաւաւորաւորք և բնակարարք իրբն զԱրծոփս արթ-
ով՝ աստ և անդ ծովին ի խնդիր նաւուց, և ի ծա-
պաղմանէ նոցն ընդ միմեանս որպէս մայրա հոծ և
խիտ՝ չբաւին որդեւ ան կամ նմա : Ա՛յա՛ այսպէս ա-
ղետալի տեսարանաւ և երկնաւոր պատճովք հարու-
ծեցաւ քաղաքս, և ի մեծուէ ցիւղեւուն ներդրեալաց
զլիսաս. որոյ ճիւղ նկարագրութիւն՝ ի հզոր գրչաց ան-
կարեւոր, այլ եթէ յարիցէ ողորդութիւն՝ ի հզոր գրչաց ան-
բաւական բարձունք ի լար ողբոց քնարին զաղէտս ան-
հարկն բոտ սոսկալի կիւրարանացն. այլ մեք միով հա-
մարտեանք՝ բանիւ իսկ Ամսիլաճէոյն, թէ քաղաքայն
զլուսն իցաւ և ամենայն սիրտ ի արտմութիւնս յոտից
ցղլուսն չէր առողջութիւն՝ և այլն, կարգաւ զՆոյնայ
զլուսն առաջին :

Անաս քաղաքիս թէպէտ ֆիլիպպոսն չէ՛ ճգրտեալ
այլ անտարբեր ասի 20 միլիոն կամ որ նոյն է Յ քոր
ոտալիս. բայց մինչ արտաքնոյն բարեկցի ի վերայ թուի
հաւարտեալեալ (թո՛ղ զծովայինն ի փնտս աշխարհի). զի
տակաւին զարտաքնոյ չէր փնտառ տեղեկութիւն, և ոչ
ամանակաւոր ժամանակի ի բովանդակութիւն ողբու-
նալի : Այս յիշի թէ զկորոյք որ ընդ սահմանափակ
գէտի կենէ հարուածեալ ի կորուստ մասնեցան. որոց
մին Ուլտարայի տեղի բաղմամբօք՝ արդէն ընդ հեղե-
ղաւ անցեալ չգտանի անգամ տեղին. և ոչ նշմարանք
ինչ ի վնասութեան անտի :

Թիւ ջրահեղձեաց ստի բաղում թէպէտ ցարդ չէ ի
հաշիւ ստուգութեան բերեալ, զի օրըստօրէ զտանին
զիակուէք յեղիս զետոյն. թո՛ղ զնկիւնալ զէւ ձիւց
եղանց՝ կողմէ և այլ չորրորտանայ, որոց զարշահաւոր-
ութիւն պիտի մերձաւորաց պատճառէ զկրկնակի վտանգ
կենաց. թո՛ղ և զսով՝ զպակասութիւն պարեհից անձ-
նապարծ զիւրականաց և այլոց, յանաւորս՝ յանաւորա-
սըս և յանաւորաւորս վայրս, որք կարծին լինել որս
և կերակուր սովորաւոր զարանաց : Այսոք չարաշար
արեւելիս՝ որ ոչ այլ ինչ նկատի, քան պատուհաս մեղաց
և անօրէնութեան աշխարհի. քանզի եթէ այսր ի մեղ
այսպէս՝ ընդ ամենայն տեղիս այլեայլ միջոցաւ գրեթէ
անպակաս ի մարդիկ իմ սովով՝ որով անբնական մահ
ուամբ՝ սկսեալս հարուածովք՝ և չար քան զամէն արեւ-
նայիճ պատկարացմբ՝ և աղղի աղղի զառն տանջանք,
այս նաւատարարեալ միտք հոգածնացս՝ որպէս մեռեալ

մասն մարմնի՝ ոչ զգամբ, ոչ ճանաչեմք՝ և ոչ իսկ իմա-
նամբ զոր կրեմք, թէ յԱրտուծոյ է վրէժ մեղաց և ա-
նիրաւութեան. ըստ այնմ թէ «Ես եմ Արտուած նա-
խանձառ որ առնեմ զվրէժ յեթեւեղ» . և թէ՛ «Գործ-
ծարուք առիւ՛ մինչ ևս դառնամ առ ձեզ, և եթէ ոչ
դառնայք առիւ՛ զսուր իմ սրեալ ձգեցից ի ձեզ, և մինչ
իցէր ի քուն մեղաց անգեղձ զարձի՛ հարուածով իմաստ
տանջեցից զձեզ» : Չայսմանէ խորաւոր մարթ է հաւա-
տացեաց ընթերցող զվրէժ Վատական զԼ. իգ. և ասոր
որոշել թէ ո՞րք ևն փնտքս այստեղի արդեօք, Արտուծոյ
թէ մարդկան :

Չայս օրինակ փոթորիկ՝ գրեթէ մին ի տասնից ամաց
յառնէր ի Նաւիկաթա, որպէս յամեն 1842—1852 Մա-
յիսի 14. ասկայն վերջինս այս՝ ասի ստատիկոսն քան
զանցեցեաց, յորում ծերք և զառամանիք խառնութեան ոչ
տեսեալ զնման : Տայ՛ Արտուած լինիլ այս տուջին և
վերջին խրատ խաղաղութեան աշխարհի, ըստ ուսումն
չանկող այլ չորիս ի մարդիկ :

Պործաւորեք ստատիկոսութեան (ինչուրեմն) քաղա-
քիս՝ հոգեվարեալ զնին ի դառն և ի ծանր մահ՛ի փնտ-
սու. չխնայի ոյժ մ՝ ունիւն արդեօք զկենտու զոգի կեն-
դանութեան ի բառնող զվարձաւոր անտանելի փնտս
ի վերայ, թէ ընդ նմին ընդկող ևն և իրեանք զմիտն
դառն մահուան. սորա վախճանն Տիւր յերկից մի այն
անսանձ, յորմէ պաղատիք իսկ յոյ զտղմութեան թէ՛
նոցա՛ և թէ՛ ընդհանուր աշխարհի :

Մանչիստրի Արքիեպիսկոպոս լրագրին թիւ 25 թերթիս
յայտ առնէ զնկարագրութիւն տեղական կարաց միւրոյ
յերեսաց մեղք և անգործութեաց աղքատաց անխափ
յաճախեաց անգործ, ուստի ոչ միւս անգամ օգնելոյ
նոցա յետ երկոյս յայտարարութեան. որպէս և լրագր
ձեռն տեսեալ անտի թիւ 733 թերթիս երկրորդէ, ի ըն-
դուստութիւն վտարանդեաց ի մայրենի գրեմք :

Սոյն հանդոյն իրբն նովորական պապիք մեր հա-
մարեալ յօդուս հասարակաց ասեմք զՆովորականաց,
զի որք միմեզմա՛ պատկառ ի համարաց ի ծակաց
երկրէ ընդ այսր յուսով օգնականութեան աղղի, չչա-
հին ինչ՝ քան ի կարկա մարմնոյ տուայտին. է՛ որ ասի-
տացեալ անտի բուն ի հիւրանոցի աղղիս մահանան.
է՛ որ ի հիւանդանոցի քաղաքիս գրուեալ երբեմն անդէտ
աղղայնոցն ի փորձ բժշկական արհեստի օգտին որ-
պէս. . . և է՛ որ ձեռն ի ծոցի շտարեալ գործ ի հոյ-
րենիսն փախարին՝ զոր հոգիս ումեք յաւելի. որպէս
յայտ իսկ վայրի Պորեցի պատանեակ ոմն, առ մեղ
լինելով հառաչանք տաց՝ Վերանի թէ Արտուածաւոր
պ ըստ օրինակի Մանչիստրի վաղարեմն յայտարար-
եալ իցի զարդի գրութեանն Հնդկաստանի ի տեղեկու-
թիւն անձնութիւն. թերեւ և ոչ ինչ վնասիւր տարս
այս ամենաթշուառ և այլն : Աստի վարձս բազում յԱս-
տուծոյ ընկալեալք՝ եթէ յօդուածս այս հրատարակեցիք
միջոցաւ պատուական լրագրոյ ձեռոյ ի ծանօթութիւն
խնայի թախտականայ աղղիս :

ԱՐՇԱՒԱԾԻՆ

Յաւալի օրաւ կը յայտնեմք թէ քաղաքիս աղղա-
յին երկպառակութիւնը մեծոյն դժբաղդ կայցութե-
մէ իրգանութի, ինչպէս կը յայտնէ հետեւեալ բողո-
քագիրը. զոր ըստ խնդրոյ բաղմամբ և մեծարդոյ
անձանց և անոնց պատասխանատուութեամբը կը
սրբաւորեմք հրատարակել :

Իշխմ. 10 յետեւեալ 1864 :

Երդոյ հրատարակել :

Հատոնցմէ կ'ստատեմք թէ քաղաքիս վեհաճի
թաղական խորհուրդը իւր աշխատանքս վեհաճանու-
թեամբը վերջապէս պիտի զննանի բողոքարկուայս
անձնութիւն իրաւանքը և վերջ պիտի ապա աղղային
երկպառակութեանց՝ որ անպատուութեանէ ուրիշ բան
չբերեր մեղ զվրէժնացուցս :

Այսպէսեմք (ըսինք), և յիշուի մեծ եղև մեր ու-
րախտութիւնը՝ երբոր լեցինք թէ՛ վեհաճան (թաղա-
կան խորհուրդը պաշտօնական ծանուցումով իր սխա-
լիլ յայտնեցին ետև. պիտի յորդորէ զհասարակու-
թիւնը որ անյիշաշար ըլլալ մեղմեկու գէ՛մ : Վերջա-
պէս կարգաւորեմք պաշտօնական ծանուցումը, որուն մէջ
յիշատակութեան արժանի ինքնակոչ վեհաճանութե-
լուծինի պատեք, իբր պատասխանի ձեռն անկողմնաւոր
և արգարացի գիտաղութեանցը :

Արդ վեհաճան թաղական խորհուրդը եթէ չփա-
խաբիտ խսովութեանց վերջանալուն, մեք բողո-

քարկուքս սմնայն խորհրդաւորեմք և ոչ վեհաճա-
նութեամբ կը զննանք և կը փախարկեմք միջոց մը դա-
նելոյ՝ անիծեալ երկպառակութիւնը բողոքովին
ընթեղ չամար մեր մէջն : Աստի բարեհաճեցի
վեհաճան թաղական խորհուրդը ակնաւ զնեւ մեր
առաջարկութեանը և իւր քմացը համաձայն թո՛ղ ըն-
տրէ = Այսին ետև կուգէ անտարբեր աղղային ան-
ձինքներէ բողոքացած մասնաժողով մը աս ջև ներ-
կայանաւք. երկրորդ՝ եթէ կուգէ մեր վաւերապէս
կուսակալին հրամանաւ մասնաւոր յանձնաժողով
մը յանձնէ մեր դատը, երրորդ՝ ասոնց ալ զոչ
չըլլայ նէ, Գ. Պօլոյ աղղային պատկառելի ընդհա-
նուր վարչութեանը գիմնիք անձաւք՝ և անոր անա-
չառ գաղափարին և գաղափարութեանը յանձնեմք
մեր երկու կողմանց իրաւունքը՝ ան պայմանաւ որ,
եթէ վեհաճան թաղական խորհուրդը (Աստուած մի
արայցէ) սխալած ըլլալը հաստատուի՝ մեք բողոքաւ-
կուքս իբաւունք չունենամք ամենափոքրիկ հատուց-
մունք մը անդամ՝ սրահանջելոյ, և ընդհանրապէս
եթէ մեք յանցաւոր դատուինք, սրբաւորը ըլլամք
ամեն պատիւ ընդունելոյ և անթերի կատարելոյ :

Ուրեմն վեհաճան թաղական խորհուրդը՝ եթէ ի-
րաւունք ունի՝ եթէ Մահաճանաթութիւնը կը ճանա-
չէ, և եթէ աղղատէր է՝ եթէ երակներուն մէջ արեւն
ունի, թող վեհաճանաւոր բարեհաճեցի ընդունիլ
վերջինիւ երեք կերպ առաջարկութեանց մէկը, չէ
զարձեալ խուլ ակնաւ ըլլալով իրեն համալիտ
աղղաներուն ձեռք օրագիրներուն եթէրը Գրգար-
տութիւնով, ամբաստանութիւններով լեցընել տալը
միայն բաւական կը համարի նէ՛ մեք իւր վեհաճանա-
կան պատուոյն չեմք վայելեցընել : Մանաւոր ա-
սանկ ընելով աղղային խմբակները խաբելէ -
(եթէ չուտ կամ անպահան արգարութիւնը պիտի
յայտնուի), աս ալ պատուաւոր գործողութիւն մը չէ :
Կարձեալ հաստատուն մտք և ամենայն իրաւամբք՝
կը հաստատուի թէ վեհաճան թաղական խորհուրդը
իւր առաջին նիստէն սկսեալ բողոքովին Մահաճա-
նութեան հակառակ վարուեցաւ, Մահաճանաթութե-
ան ինչ ըլլալը չգիտեր և իր տեսած գործե-
րուն մէջ Մահաճանաթութեան հոգը անգամ չկայ և
լուծեալ վեհաճի մէջ է ըստ Մահաճանաթութեան :

Հաճեալք աղղայեմք մեր աս բողոքագրոյն տեղի
մը շնորհել ձեռն պատուական լրագրոյն մէջ :

ԻՐԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կը լսեմք թէ վեհաճան սրբաղնասուրբ կաթողի-
կոսին բարձր հրամանացը համաձայն սուրբ Լիւթիւ-
նի Սինոդի անդամութեան պաշտօնէն արձակուել
են հետեւեալ սրբաղնաւոր արքեպիսկոպոսներն, այսինքն
Սարգիս արքեպիսկոպոս Տալալեանց, Սահար արքե-
պիսկոպոս, Արքեպիսկոպոս արքեպիսկոպոս, և տէր Կաս-
պարեան, Սարգիս վարդապետ : Ասոնց փոխարէն,
սուրբ Սինոդին անդամ՝ կարգեցան Աստեան
Հովհաննէս եպիսկոպոսը, Արշաւուրդի Հովհաննէս
վարդապետը, Չիւսեան թաղեկոս վարդապետը,
տէր Սարգարեան Պօղոս վարդապետը և Մուշեղ-
եանց Գրիգոր վարդապետը :

Ստեփանյի Համբարձբեր Ռուսիոյ անուն պատ-
ուական լրագրոյն Հոկտեմբերի 24 թուոյն մէջ հե-
տեւեալ աղղային լուրը կը լրագրուի :

Հողաբարձուն Աղարեան ճեմարանի արեւելեան
լեզուաց ներքին խորհրդական խաչատուր Հովսե-
փիման Աղարեանց և նորա ամուսինը Արտաքին
Մանուկեան իւրեանց տասնամեկամեայ թուին՝ և
ներքին խորհրդական Կալանեանց որդւոյ խաչատուր
մահուան պատճառաւ, կամուով ի յիշատակ ման-
կանս հիմնել Աղարեան ճեմարանին մէջ երկու
Ալիպէտիս երկու աշակերտ պահելու համար՝ չքա-
ւոր մանկանց, նուիրեցին վասն այսորիկ 10,000
ռուբ. արծաթ որ պիտի փոխարկուի աւելութեան
շահ բերող տոմսակներին :

Հիւս հասուցանելոյ Կալանեան ժողովի ի տե-
ղեկութիւն Սինոդի կայսերական Սինոդութեան այս-
պիտի նուիրաբերութիւնը, թաղաւոր կայսրն՝ հա-
մաճայն այս ժողովի վճռոյն ի 21 Յուլիս ամսոյ
նկերայ ամի, բարձրագոյնս բարեհաճեցաւ հրամա-
յել, ընդունել այդ նուիրաբերութիւնը Աղարե-
անց, որպէսզի ըստ նոցա նշանակած պայմանաց :

1. Այդ զումարի տոկոսեք դատարարականող և ոչ

կու աշակերտքն անուանուին Սթիվենսոնի անունով Սանթրոնի հանգուցեալ խաչատուր յիշխանեանց :

2. Ընտրութիւնը և նշանակութիւնը Սթիվենսոնի անունով անուանուած է հանգուցեալ ծնողացը՝ ներքին խորհրդական Յովհաննէս Գեղանեանցին և նորա աւանդուն Մանա խաչատուրեանին . իսկ յետ նորա մահուան , հոգաբարձուի Լազարեան ճեմարանի արեւելեան լեզուաց . և

3. Ի մասին ընդունելութեան 'ի ճեմարանի Սթիվենսոնի անունով' և նոյա նոյն ճեմարանում մնալոյն համար 'ի զորք զընդունելութեան կանոնքն' որք նշանակուած կան ճեմարանի կանոնադրութեան մէջ :

ԻՐԱՆԻԱՆԻ ԱՋԳԱՅ

Այս պատուական գրքովը զազգիներէն լեզուաշարագրած է հանգուցեալ մեծանուն Տատեան Պօղոս-Պէյլին որդին ծագեալ հասակ և գիտական Մկրտիչ-Պէյլը , ու յարող իւթիւնեան Մանուէլ աղան ալ թարգմանած է զայն հայերէն աշխարհաբառ լեզուի :

Յայտնի է թէ այս գործը , որ ազգաց իրաւանց վրայք ճիշտ ու համաօտ տեղեկութիւն կուտայ , իրատ օգտակար է մեր ազգին ուսումնասիրաց համար . ուստի կը յուսամք թէ շատերը պիտի փութան ծախու առնելու յիշեալ գրքէն . մանաւանդ որ աւորով ծագած է զընտանեաց արդիւնքը՝ անձնանուէր ընկերութեան պանդուխտ աշակերտացը նուիրուածէ : Գինը՝ 10 դրոսով է : Կրճախուի Կ. Պօլիս՝ Կիւիլիոյ զբառունը , և Իզմիր՝ Շահվէրիւնեան եղբարց զբառունութեան խանութը :

ԿԱՍԱԿԱՆԻ ՊԵՐՍԻԱՆ ԳԻՆԵՍԵՄԲԵՐ

Ահադին հրկիզութիւն մի , որ տեղի ունեցաւ անցեալ շաբթու Շահգաթէ-Պաշը կոչուած փողոցը բարձագաթաւ Քուատ փաշային պալատին մէջ , հրոյ ճարակ ըրաւ նոյն պալատը՝ հանքերձ բոլոր կահաւարսեք և մեծագին բաներով որ կը գտնուէին այնտեղ : Այս դժբաղդ պարագայիս մէջ օգոստոսիս Պուլթանը հաճեցաւ իւր կայսերական մարդասիրութեանց և իւր վեհաձեռնական աստուածնունութեան նոր ապացոյցներ աւել բարձրա . Սեծ Եպարդոսին :

— Կայսերական հրովարտակաւ , Վիսիինի նախորդ կառավարիչ Ռաշիտ փաշան ընդհանուր կառավարիչ անուանեցաւ Իզմիրի նահանգին՝ փոխանակ վսեմափայլ Գալուստի փաշային , որուն ըստ խնդրոյ իւրոյ հրաման տրուեցաւ Կ. Պօլիս գալու :

— Ռաշիտ փաշային՝ այս բարեպաշտ անձինք միւշիւ շիրութեան աստիճան շնորհուեցաւ :

— Պէլճիգայի թագաւորը Լեոբուի կարգին մեծ պաշտօնատարի (կրանթ-օֆիսիէ) շքանշանը շնորհեց վեհաձեռն Բարսի և Բողոման Էֆէնտիներուն , նմանապէս նոյն կարգին ասպետ անուանեցան Չայեան Լիւրալ Էֆէնտի , Կոստանդ Էֆէնտի և Թօփ խանէրեան Էֆէնտի հայկազուն ազնուականները :

— Տպագրութեան վրայք նոր օրէնք մի պատրաստուած է . զոր Բարձրագոյն Դուռը այս օրերս սիւտի հրատարակէ :

ՔԱՆԱԿԱՆ ԳԻՆԵՍԵՄԲԵՐ

Զմիւռնիա , 12 Գեղեկեմբեր :

Երեքշաբթի կէս գիշերին Հիտար ճամբին ետեւի կողմը հրդէս մի սրտահեղ 150ի շատ խանութ հրոյ ճարակ ըրաւ : Բարեբաղդաբար ամէն կողմէն շուտով օգնութիւններ հասնելով հրդէսը չկրցաւ տարածուիլ թէ և բաւական հով կար : Վեհաձեռն Գալուստի փաշան և տեղական կառավարութեան ուրիշ անդամները փութային կրակին եզրը տեղը երթալ . որոյ ներկայութիւնը և քաջաբերութիւնը ոչ տակաւ օգնեցին այս հրդէսին շուտով մարելուն :

— Հասարակութիւնը խմանալով թէ քաղաքիս ոտի կանուխան տեսուչ մեծաշուք Եսեմէն աղան կողմէ հրաժարելու իւր պաշտօնէն , մեծապէս ցուցեցաւ . վաճաղի յիշեալ սրտածնունդը իւր գործունեաց , խոհմի և աշակերտը ընթացքովը կարող եղաւ հասարակաց անդուր թաթիւնը հաստատուն պահել միշտ : Ուստի յուսամք թէ բարձրագոյն յորդորանք մեծաշուք Եսեմէն աղան պիտի համոզուի իւր ծանր պաշտօնը շարունակելու 'ի գոհունակութիւն ընդունելու քաղաքիս :

— Յարգոյ մօտ Էրման գերմանացի համարաւոր ձեռնածուն , որ Եւրոպայի գլխաւոր արքունեաց և վեհապետաց առջեւ , նմանապէս մօտերս օգոստոսիս Սուլթանին առջեւ իւր որանշէլի արհեստին խաղերը ներկայացնելու պատիւը ունեցած և Միջին հասարակարգին ընդունած է , անցեալ շաբթու Կ. Պօլիս հասաւ Իզմիր , ու չորեքշաբթի և ուրբաթ գիշեր Գալուստի թատրոնին մէջ ամենամեծ յաջողակութեամբ գոհունակ ձեռնածութիւններ (հօքսարազլըք) ըրաւ 'ի զարմանաբաղմիւ հանդիսատեսաց . որոնք յաճախ և ետեւորէն ծափահարութեամբ իրենց կատակեալ գոհունակութիւնը յայտնեցին հրապարակաւ :

Սուր Էրման այնպիսի գերգաւտունի մը կը վերաբերի , որ ձեռնածութեանց մէջ մեծ համար ունեցած է 150 տարիէ 'ի վեր : Յիշեալ տաղանդաւոր արուեստագետը Եւրոպայի ու Միջին հասարակարգի զոթիւններ ընկելով ամէն տեղ մեծ յարգ արտայայտէ իւր գոհունակ ձեռնածութիւններովը , որոնք հրաշազորութեանց կարգը կրնան դասուիլ :

Վաճառքը հարկ կը համարուի յորդորել քաղաքիս Հայ հասարակութիւնը որ աճաւորել գոհն անգամ մի տեսնելու դանդաղ . քանզի կը ըսենք թէ մօտ Էրման շատ քիչ ժամանակ պիտի մնայ Իզմիրի մէջ :

— Հրկիզութեանց վրայք ապահովութիւններ ընկելու համար Լոնտոնի մէջ հաստատուելու գլխաւոր ընկերութիւնները , որոնք քիչ ժամանակէ 'ի վեր յատուկ գործակարներ կարգած են Իզմիրի մէջ մօտեւ մեծապէս նուազեցուցին իրենց ապահովութեանց վարձքը , ինչպէս կը տեսնուի նոյն ընկերութեանց զանազան ծանուցումներէն , զորս հրատարակած են ներկայ թուոյն մէջ :

Հանուարի մի , շինութեան տեսակին համեմատ 3—400 կամ 4000 դրոսով հճարելով իւր տունը կրակէ աւ

պահովեցնել ու գիշերները հանդիստ ննջելը իրատ օգտակար բան մըն է , որոնք վերայ արժան կը համարուի քաղաքիս Հայ ժողովրդեան ուշադրութիւնը հրաւիրել :

— Կ. Պօլսոյ ճանապարհաւ Լոնտոնէն հասած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Սեդիկի Գրամանոյը հարուրին 6ի իջեցուցեր է իւր զրամագեղը (հօքսեթ) :

Յարգոյ մօտ Էրման Մալում , որ Լոնտոնի վերադարձ—առաջնորդ է , Կ. Պօլսոյ երեւելի գերդաստաններէ հրաւիրուած ըլլալով յիշեալ մայրաքաղաքը կը գտնուի քանի մը ամիսէ 'ի վեր և այս օրերս Իզմիր պիտի գայ . ուր արդէն իւր անեակը պատրաստուած է Օթէլ տը Ֆրանս պանդուխտ :

Այս հոշակաւոր ստոմանադոր՝ մտած ակամներուն արմատները չհանած , արհեստական անխուտ ակամներ կը գիտեղէ նորաշնոր զրութեամբ մի առանց ճանկի (քրոշէ) , առանց կապի և զսպանակի (բէսոր) ու առանց ամենափոքր ցաւ պատճառելու : Այս պատուական ակամները , որոց համար միտալ շնորհուած է Փարիզի Լոնտոնի և Սուանիոյ արուեստահանգիսից մէջ , կը զիւրաքանչէր ծամելու գործողութիւնը և խօսիլը , ու այնչափ կատարեալ կերպիւ կը նմանին բնական ակամներու , որ արհեստական ըլլալը ամենին յայտնի չէ :

Միտար Մալում իւր բնական վիճակին մէջ կը զիւրաքանչէր , սեցած և ցաւ պատճառող գոգաւոր (քօլուք) ակամները , զոր ձերմակ մինչով մը կը ձերմակցեն և իրատ վարպետութեամբ կը ընկնէ միւշոյն նիւթով . որով անվիճապէս կրնայ միւր վերել ամենին կարծր կերակուր : Այս գործողութեամբ , անողուտ կը լլայ ակայ հանելը և առջեւ ակամներու համար յիշեալ միւշին գործածութիւնը անգին գիւտ մըն է :

ՏՆՆՈՒՑՈՒՄ

ՆՈՒՆՈՒՄՆ ԵՊԵՏՈՎՈՒԹԵԱՆ ԳՆՈՑ

SUN FIRE OFFICE

ԸՐԵՒ Կոչուած ապահովութեան ընկերութիւն ընդգէմ հրկիզութեան , որ հաստատուած է 'ի Լոնտոն 1710ին :

Ներկայ յայտարարութեամբ իմաց կը տրուի հասարակութեան քի յիշեալ ընկերութեան վարչութիւնը զատ իւրեցուց (գրեթէ հարուրիս 25էն մինչեւ 50) ապահովութեան վարձուց գիները վստ զանազան շինուածոց եւ անոնց մէջ պարունակեալ բաներուն համար , քի քաղաքիս մէջ եւ քի անոր շրջակայքները :

Յիշեալ անկերութեան համար բացառութիւն մի չկայ . ուղ հետեւեալ ցուցակին մէջ պարունակեալ գիները պիտի վճարեն :

1. Վստ շինուածոց որոց արտաքին պատերը եւ անցրպետ պատերը (միւշքերք) քարակիր կամ բուրձայի եւ անոնց փայտի , այսինքն
Ա. Անոնց որ վրան կամարաշէն եւ կամ տանիքով (տամ) ծածկուած 3)8 0)0
Բ. Անոնց որ վրան տափակ քարով , քիւրմիտով կամ մետաղով ծածկուած է 4)2 0)0
2. Վստ շինուածոց որոց պատերը բոլորովին կամ ըստ մասին փայտաշէն եւ բայց բուրձայով կամ քարով լեցուած եւ որոց ճակատը եւ շրջապատերը նոյն նիւթերով շինուած են (Ֆրեկիկ) , այսինքն
Ա. Անոնց որ վրան կամարաշէն եւ կամ տանիքով ծածկուած 4)2 0)0
Բ. Անոնց որ վրան տափակ քարով , քիւրմիտով կամ մետաղով ծածկուած է 5)8 0)0
3. Վստ շինուածոց որոց երեք պատերը (այսինքն ճակատի եւ երկու կողմի պատերը) բոլորովին քարակիր են եւ չորրորդ այսինքն ետեւի պատը՝ պարտեզի մը վերայ կամ վայրագաւորի (աւլա) մը վերայ է որ կը գտնուի տունը ուրիշ շէնքերէն , այս ետեւի պատը ըստ մասին կամ բոլորովին չարմա է , (ինչպէս վարը գրուցուած է) , եւ նոյն պարտեզին կամ նոյն վայրագաւորին կողմնական եւ ծայրի պատերը բոլորովին քարակիր են , եւ որոց վրան ծածկուած է վերը գրուցուածին պէս 5)8 0)0
4. Վստ շինուածոց որոնք ըստ մասին քարակիր են (ինչպէս յիշուած է քի 4 յօդուածոյն մէջ) , եւ ըստ մասին փայտաշէն եւ այլ բուրձայով կամ քարով լեցուած եւ դուրսէն ծեփուած (սվայանմը) փոխանակ ճակատները եւ շրջակայքերը քարով կամ բուրձայով շինուած ըլլալու (չարմա) . եւ որոց վրան ծածկուած է վերը գրուցուածին պէս , այսինքն
Ա. Անոնց որ միջնական պատերը քարով կամ բուրձայով շինուած են , կամ Ֆրեկիկ են , առանց դատարկ տեղ ըլլալու 'ի մէջ ասոնց ու երկու կողմէն կից եղող շէնքերուն 5)4 0)0
Բ. Անոնց որ միջնական պատերը այսպէս շինուած չեն 4 0)0
5. Բոլորովին չարմա շինուածոց համար որոց վրան ծածկուած է վերը գրուցուածին պէս 4 0)0

ՇՐՋԱՆԱՅ ԳԵՂԵՄՈՒՆ ՄԷՋ

6. Բոլորովին քարաշէն շինուածոց համար (ինչպէս յիշուած է քի 4 յօդուածոյն մէջ) կամ Ֆրեկիկ շինուածոց համար (ինչպէս քի 2 յօդուածոյն մէջ) , որոց վրան ծածկուած է քիւրմիտով , տափակ քարով , մետաղով կամ տանիքով 4)4 0)0
7. Ըստ մասին քարաշէն կամ Ֆրեկիկ , եւ ըստ մասին չարմա շինուածոց համար՝ որոց վրան ծածկուած է վերը ըսուածին պէս , առանձնացեալ . եւ երե ուրիշ շէնքերու կից են , միջնական պատերը քարաշէն կամ ամուր Ֆրեկիկ են երկու կողմէն 3)8 0)0

8. Ըստ մասին քարաշեն կամ ֆրեզի եւ ըստ մասին ջրանոսի համար՝ որոց վրան ծածկուած է անդի երեսը ըստածին պէս, բայց կից ուրիշ շէնքերու եւ առանց միջնական կատարեալ պատեր ունենալու, ինչպէս որ գրուած է 1/2 0/0
9. Բոլորովին ջարմա շէնքի համար որոց վրան ծածկուած է անդի երեսը գրուածին պէս 1/2 0/0

Մամուլներու եւ գործատանց ապան. գնոց համար յատուկ սակարկութիւններ կըլլան :
Գիտել արժան է որ համեմատական հատուցման պայմանները իւրաքանչիւր ապահովագրութեան մէջ նշանակուած են :

Ֆիշ ժամանակուան համար եղած ապահովութեան վարձուց զինները .

Որ եւ է պայմանաժամու համար

10 օրէն պակաս	1/8 մասը տար. ապան. գնոյն :
10 օրէն աւելի, բայց 16 օրէն պակաս	1/5 » » » »
16 օրէն » » 1 ամիսէն պակաս	1/4 » » » »
1 ամիսէն » » 2 » »	3/8 » » » »
2 » » » 3 » »	1/2 » » » »
3 » » » 6 » »	3/4 » » » »
6 » » » տարեկան ապան. բովանդակ զինը :	

Ուզողը պետք է որ դիմէ առ միտոր ՀԻՆՐԻ Ի. ԲՕԶ
որ այս ընկերութեան գործակալն է, եւ իւր գրատունը Ֆրանկաց քաղք
քիւ Յ, Բուրգիներին Ֆրեզիսանէին մէջ Հոլանտիոյ քանդակարարին քովն է :

ՆՈՒՍ.ԶՈՒՄԵՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԳՆՈՅ

Royal Insurance Company

ՈՅՅԻԼ կողմէն ապահովութեան ընկերութիւն ընդգրկւած հրկիզութեան եւ կ'նայ վերայ :

Դրամագլուխ	Ընդ առ Երկրին	2,000,000
Հաշիւէն ժողովուած դրամ, աւելի քան	»	1,100,000
Տարեկան եկամուտ աւելի քան	»	500,000

Գինք՝ վարձուց ապահովութեան ընդդէմ հրկիզութեան 'ի վերայ շինուածոց եւ անոնց
մէջ պարունակեալ բաներուն համար քէ կանկարասիք են եղեր եւ քէ վաճառք :

Ֆրեզիսանէներուն համար բացառութիւն մի չկայ այլ Հետեւեալ ցուցակին մէջ
պարունակեալ զինները պիտի վճարեն :

1. Վասն շինուածոց՝ որոց ջորս պատերը քարուկի կամ բուդույի են առանց փայտի՝ ալիքնքն
Ա. Սնոնց որ կամարաշեն կամ տանիքով (տամ) ծածկուած են 318 0/0
Բ. Սնոնց որ քիւրմիտով, տափակ քարով կամ մետաղով ծածկուած են 412 0/0
2. Վասն շինուածոց՝ որոց ջորս պատերը բոլորովին ֆրեզի են կամ կեպ ֆրեզի եւ կեպ
քարուկի
Ա. Սնոնց որ կամարաշեն կամ տանիքով ծածկուած են , 1/2 0/0
Բ. Սնոնց որ քիւրմիտով, տափակ քարով կամ մետաղով ծածկուած են 518 0/0
3. Վասն շինուածոց՝ որոց երես պատերը (այսինքն ճակատը եւ երկու կողմի պատերը) քարուկի են եւ ջորս պատեր կամ ետեւի պատեր՝ պարտեզի մը վերայ կամ վայրագաւորի (աւլու) մը վերայ ըլլալով կըգտնուեն տունը ուրիշ շէնքերէն, ջարմա է, բայց նոյն պարտեզին կամ վայրագաւորին պատերը բոլորովին քարաշեն են 518 0/0
4. Վասն շինուածոց որոց մէկ մասը քարուկի կամ ֆրեզի են եւ մէկ մասը ջարմա, եւ վրան ծածկուած է տանիքով, քիւրմիտով, տափակ քարով կամ մետաղով՝ այսինքն
Ա. Սնոնց որ կողմնական պատերը՝ որոնք երկու կողմէն կից եղած շէնքերէն կըգտնուեն՝ քարուկի կամ ֆրեզի են 314 0/0
Բ. Սնոնց որ կողմնական պատերը քարուկի կամ ֆրեզի չեն 4 0/0
5. Վասն շինուածոց որոնք բոլորովին ջարմա են եւ վրան ծածկուած է քիւրմիտով, տափակ քարով կամ մետաղով 4 0/0

ԳՆՎԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

6. Բոլորովին քարուկի կամ ֆրեզի շինուածոց համար, որոց վրան ծածկուած է տանիքով (տամ), քիւրմիտով, տափակ քարով կամ մետաղով 414 0/0
7. Ըստ մասին քարուկի կամ ֆրեզի եւ ըստ մասին ջարմա շինուածոց համար, որոց վրան ծածկուած է տանիքով, քիւրմիտով, տափակ քարով կամ մետաղով, եւ առանձնացեալ են. եւ 'ի դիպուածի որ կից են ուրիշ շէնքերու, բաժանման պատերը քարուկի կամ ֆրեզի են 518 0/0
8. Ըստ մասին քարուկի կամ ֆրեզի եւ ըստ մասին ջարմա շինուածոց համար որոց վրան ծածկուած է վերը գրուածին պէս, եւ կից են ուրիշ շէնքերու, բայց առանց բաժանման պատերը քարուկի կամ ֆրեզի ըլլալու 412 0/0

Մամուլներու եւ գործատանց ապան. գնոց համար յատուկ սակարկութիւններ կըլլան :
Գիտել արժան է որ համեմատական վճարման պայմանները՝ իւրաքանչիւր ապահովագրութեան մէջ նշանակուած են :

Ֆիշ ժամանակուան համար եղած ապահովութեան վարձուց զինները .

Որ եւ է պայմանաժամու համար

միջին տասը օր	418 մասը տար. ապան. գնոյն :
10 օրէն աւելի, բայց ոչ աւելի քան 16 օր	415 » » » »
16 » » » » 1 ամիս	414 » » » »
1 ամիսէն » » » » 2 »	318 » » » »
2 » » » » 3 »	412 » » » »
3 » » » » 6 »	314 » » » »
6 » » » տարեկան ապան. բովանդակ զինը :	

Ով որ կուզէ ապահովութիւն ընել շինուածոց, կանկարասեաց կամ ապրանց վերայ, նմանապէս ԿԵՆՍՅՈՒՆ վերայ, բոլոր դիմէ առ պարտուայ ԵՆՆԻՍ Լ. ԲՈՐՍԻ, որ այս ընկերութեան գործակալներն են ու իրենց գրատունը Վերիին Ֆրեզիսանէն է. կամ բոլոր տեսակի մօսի Գ. Տարտիին հետ, որ տեսուէն է եւ նոյն Ֆրեզիսանէն կըգտնուի :

ԱՌԵՒՏՐԵԿԸՆ
ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿՈՉՈՒՄԸ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԿԵԶՈՒԹԵԱՆ

The Commercial Union Assurance Company, 19 Cornhill London

ԴՐԱՄԱԳՆԱԹԻ Լ. Ս. 2,500,000

Այս ընկերութեան փմնադրութիւնը ու պայմանները արձանագրեալ են նկղիւղ քարտեհներին վիք-քորիա կաշուած 71-րորդ ու Տերորդ կանոնադրութեան մէջ, գլուխ 110 :

Ֆիշեալ ընկերութիւնը իւր ապահովութեան գիները մեծապէս իջեցուց, քէ քաղաքիս մէջ եւ քէ գիւղերը ըլլալու ապահովութեան վերայ. ինչպէս են :

ԻՋՄԻՐԻ ՄԷՋ

Այն շինուածոց համար՝ որոց 4 պատը քարուկի են (ըստ շինութեան տեսակին) 3/8—1/2 0/0

Քարաշեն ու ֆրեզի շինուածոց համար (շինութեան տեսակին համեմատ) 1/2—5/8 0/0

Այն շինուածոց համար՝ որոց ճակատը եւ 2 պատը քարաշեն են եւ ետեւը ջարմա է 3/8 0/0

Քարուկի եւ ջարմա, ֆրեզի եւ ջարմա կամ բոլորովին ջարմա շինուածոց համար 3/4—1 0/0

ԳՆՎԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Քարուկի կամ ֆրեզի շինուածոց համար 1/4 0/0
Քարուկի եւ ջարմա կամ բոլորովին ջարմա շինուածոց համար 3/8—1/2 0/0

Ֆիշ ժամանակուան, այսինքն տարիէ մը պակաս եղած ապահովութեան վարձուց գիները հետեւեալներն են .

10 օրուան համար 1/8 մասը տար. ապան. գնոյն:
16 » » » 1/5 » » » »
1 ամսուան համար 1/4 » » » »
2 » » » 3/8 » » » »
3 » » » 1/2 » » » »
6 » » » բոլորը » » » »

Կանկարասեաց, ապրանքներու, եւ ուրիշ բաներու ապահովութեան վարձը հաւասար է ապահովութեան գնոց նոյն շինուածոց, որոց մէջ գրուած են :

Ուզողը պետք է որ դիմէ առ մեքս ԿՈՒ ՊՐՕՏԻՐՍ որ այս ընկերութեան գործակալներն են, եւ որոց գրատունը կըգտնուի Ֆրանկաց քաղք Էւրոպական Դազիսի մէջ քիւ 156 :

ՆՈՐ ԸՆԹԵՑԱՐԱՆ

ՌԵՄԵԴԱԼ 440 Երեւել քաղաքեալ պատկերազարդ զիրք մըն է, զոր աշխատանքում է արժանապարհ պաւրն Տիգրան Յարութիւն Տէտեան ուսումնական երկտատարը, եւ իրավոր իւր ապարանը 'ի լոյս շնորհած է ներկայ տարւոյս մէջ :

Այս պատուական գործը՝ որ յառապէս նոր սովորող աշակերտաց համար շարադրուած է, անոնց դաստիարակութեանը հարկաւոր եղած ամեն բաներուն վրայ չհամարաւ կըլսուի. որ եւ, բարոյական պարզ պատմութիւններ, առանձնէր, խրատներ, աղօթքներ, աղօթքներ, ընդհանուր եւ սրբազան պատմութեանց զլլատոր մասերը, աշխարհադրութեան սլլղրճերը կայն :

Կըլտնաւի Տէտեան ապարանը 'ի զին 1 3/4 ֆր :

Յարգող քիւ Քարիտիս Յոյն բժիշկը՝ որ իւր արհեստը Եւրոպայի մէջ սովորած է եւ արդէն երեք տարի 'ի գործ դրած է զայն Քիմուլիցայի մէջ, մօտեւս հասաւ Իզմիր, ուր քիչ մը ժամանակ պիտի մնայ : Այս քիչ ժամանակիս մէջ, յիշեալ բժիշկը ցանկալով օգտակար ըլլալ աղքատ հիւանդաց, յանձնառու կըլլայ ձրիաբար նայելու զանոնք իւր տունը, առաւօտեան ժամը 9-էն մինչեւ 4 ըստ Եւրոպացոց, ամեն օր, բայց 'ի կիրակի եւ տօն օրերէն :

Աչաց հիւանդութիւն ունեցող կարօտ անձանց, դեղերն եւս ձրի պիտի մատուցանէ :

Քիւ Քարիտիս բժիշկը կըբնակի մօսիս Սալվային տունը, որ մէկ կողմէն անկղիական հիւանդանոցին եւ միւս կողմէն Հոլանտիոյ հիւանդանոցին դիմացն է :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՒՍՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ